

EGERESI ZOLTÁN

A TÖRÖK FEGYVERES ERŐK KÜLFÖLDI JELENLÉTE

TURKISH ARMED FORCED OVERSEAS PRESENCE

Összefoglalás: Az utóbbi években nemcsak Törökország külpolitikai, de katonai jelenléte is jelentős mértékben növekedett a vele szomszédos régiókban. A Török Fegyveres Erők (*Türk Silahlı Kuvvetleri*, TSK), összhangban a külpolitikai célkitűzésekkel, aktívan részt vesz a török befolyás terjesztésében. Ugyanígy a török védelmi ipar is jelentős fejlődésen ment keresztül, termékei megjelentek a nemzetközi és újabban a magyar piacon is.

A tanulmány célja, hogy ismertesse Törökország külhoni katonai jelenlétének fejlődését az utóbbi évtizedek, de főleg a 2010-es évek elejétől fogva. Ennek érdekében felvázolja a külpolitika változását, különös tekintettel az AKP alatti folyamatokra, majd pedig kategorizálva mutatja be a külföldi katonai jelenlét különböző megnyilvánulásait.

Kulcsszavak: Törökország, külhoni bázisok, Török Fegyveres Erők

Abstract: *In recent years, Türkiye's foreign policy and its military presence in its neighboring regions has increased significantly. The Turkish Armed Forces (Türk Silahlı Kuvvetleri, TSK), in line with the country's foreign policy objectives, is actively involved in the spread of Turkish influence. Likewise, the Turkish defense industry has undergone significant development, its products have appeared on the international and more recently on the Hungarian market, too.*

The study aims to illustrate the development of Türkiye's military presence abroad in recent decades, especially since the early 2010s. To this end, it outlines the changes in foreign policy, particularly regarding the processes under the AKP, and then categorizes the various manifestations of foreign military presence.

Keywords: *Türkiye, overseas military bases, Turkish Armed Forces*

Bevezetés – a Török Fegyveres Erők külhoni akciói

A második világháború végén jelentkező szovjet hatalmi fenyegetésre – a montreux-i egyezmény, tehát a török szorosok helyzetének újratárgyalása, egyúttal néhány keleti határmegye hovatartozásának felvetése – a török vezetés az Egyesült Államokkal való jó kapcsolatok megerősítése, illetve az 1949-ben létrehozott NATO-hoz való csatlakozás mellett döntött. Mindkét igyekezetét siker koronázta: az utóbbi érdekében még több ezer fős kontingenst is küldött a koreai háborúba, hogy meggyőzze a török hadsereg hatékonyságáról szövetségeseit. A modern kori Törökország történelmében ez volt az első nemzetközi konfliktusban való részvétele, igaz, ENSZ-zászlók alatt.

A hidegháború másik nagy katonai beavatkozását az 1974-es ciprusi puccsra adott válasz volt, amikor a nemzetközi kötelezettségeire hivatkozva Törökország sikerrel akadályozta meg az *enózisz*-t, vagyis a sziget egyesítését Görögországgal (az más kérdés, hogy az ezután indított második offenzívában a Ciprus területének 37 százalékának elfoglalásával a sziget megosztottá vált).

A hidegháború vége gyökeres geopolitikai fordulattal járt: a Szovjetunió és Jugoszlávia felbomlott, területükön kisebb államok jelentek meg és több esetben fegyveres konfliktusok törtek ki. Ebből a szempontból az 1990-es elején főleg a Kaukázus érintette Törökországot, ahol a „testvéri” Azerbajdzsán veszített jelentős területeket az első karabahi háborúban (és több más konfliktus is kialakult), illetve a Nyugat-Balkán, ahonnan jugoszláv menekültek tízezrei érkeztek az országba. A szomszédos Irakban zajló „második öbölháború” szintén komoly biztonsági kihívásokat és hatalmas menekült-hullámot jelentett az ország számára.

Ami Ankara 1990-es évekbeli külpolitikai döntéseit illeti, a humanitárius támogatáson túl tartózkodott az egyoldalú beavatkozástól. Még az első karabahi háborúban (1991–1994) sem [nyújtott diplomáciai túlmenően segítséget](#) Bakunak, annak minden kérése ellenére sem. Az iraki háborúban a légtérhasználatot engedélyezte az Egyesült Államoknak – ami nem mellesleg a Török Fegyveres Erők (*Türk Silahlı Kuvvetleri*, TSK) kérése ellenére történt meg.

Törökország ezzel szemben a multilaterális fellépésekben már annál aktívabb szerepet vállalt, elsősorban a saját érdekszférájában – vagy legalábbis azokban a régiókban, ahol a fegyveres konfliktusok folyamányai, mint például a menekülthullámok a saját biztonságát veszélyeztették. Így aktívan vett részt a különböző ENSZ-missziókban, melyek keretében török csapatok jelentek meg Bosznia-Hercegovinában, Albániában, Koszovóban és végül Észak-Macedóniában. A nyugati szövetségesi rendszer tagjaként pedig a NATO-missziókba csatlakozott be, így 2001 után főleg Afganisztán, illetve Koszovó vált kiemelt missziós területté. A 2003-as iraki intervencióban való részvételt – bel- és külpolitikai okokból – azonban a Nemzetgyűlés visszautasította.

A 2002-es választással jelentősen megváltozott a török belpolitikai helyzetkép, hiszen az 1990-es évek koalíciós időszakát az Igazság és Fejlődés Pártjának (*Adalet ve Kalkınma Partisi*, AKP) uralma váltotta fel. Az iszlamista gyökerű konzervatív párt pedig a [szomszédság felé jóval aktívabb külpolitikát](#) kezdett el folytatni, ami főleg a Közel-Keletet és a Nyugat-Balkánt ölelte fel. A 2000-es évek vége, 2010-es évek legeleje egy diszkurzív fordulópontot jelentett a török külpolitikában: Ahmet Davutoğlu, korábbi miniszterelnöki külpolitikai tanácsadó külügyminiszterre való kinevezése ennek a folyamatnak adott arcot és határozott élt, különösen a „zéró probléma a szomszédokkal” külpolitikai elv meghirdetésével.

Ez a külpolitikai aktivitás érte el tetőpontját az arab tavasz idjén, 2011-ben: Ankara viszonylag gyors választ adott a kibontakozó regionális instabilitásra. A tunéziai és az egyiptomi rezsimek bukása után gyorsan az új vezetések oldalára állt. Bár Líbiát illetően lassabb volt a válaszadás, a NATO-beavatkozás miatt ott is a Kadhafi-ellenes tábor mellett kötelezte el magát. Szíria esetében a már említett példák felbuzdúlva 2011 nyarától szintén [Aszad-ellenes hatalmak](#) között foglalt helyet, és jelentős erőfeszítéseket tett az ellenzék, azon belül is a Muszlim Testvérek érdekében.

A következő években Szíria egyre mélyebb polgárháborúba csúszott, különböző dzsihadista szervezetek jelentek meg, majd 2014-ben az Iszlám Állam kezdett hódító hadjáratokba, nemcsak Szíriában, de Irakban is, amely jelentős mértékben megváltoztatta a régiós dinamikákat.

Ebben a helyzetben az észak-szíriai kurdok szerepe felértékelődött: az ott hatalomra jutó (szekuláris) Demokratikus Unió Pártja (*Partiya Yekîtiya Demokrat*, PYD) és fegyveres csapatai az Egyesült Államok partnerei lettek a terrorszervezet elleni háborúban. A támogatásnak köszönhetően 2017-ben a kurd és arab csapatok nyugati támogatással elfoglalták az Iszlám Állam „fővárosát”, Rakkát is. Törökország ezeket a fejleményeket

komoly aggodalommal követte, mivel a PYD térnyerése a Kurdisztáni Munkáspárt (*Partiya Karkerên Kurdistanê*, PKK) megerősödését jelentette: a Demokratikus Unió Pártját 2003-ban a PKK szíriai fiáléjaként hozták létre.

A szíriai konfliktust tovább bonyolította és a török törekvésekre komoly csapást jelentett az orosz csapatok megérkezése 2015 őszén. Az érdekellentétek végül az év novemberében a török légteret megsértő orosz Szu-24-es lelövésében kulminálódott, ami válságot okozott a török-orosz kapcsolatokban; a viszonyt csak 2016 nyarán sikerült rendezni. A török-orosz kiegyezést követően Ankara viszont lehetőséget kapott arra, hogy az Iszlám Állam ellen, valójában a kurd enklávék egyesítését megakadályozandóan intervenciót hajtson végre Észak-Szíriában. Az az „Eufrátesz Pajzsa” nevű akciót [2016 augusztusában indították](#), s 2017 tavaszán Al-Bab és több város Iszlám Államtól való elfoglalásával végződött.

A következő offenzívára 2018 elején került sor, amikor a kurd PYD ellenőrzése alatt álló Afrínt foglalták a török és a velük szövetséges csapatok. Egyúttal a 2017 elején induló ún. asztanai folyamatnak köszönhetően a szíriai deeszaklációs formák létrehozásával idlíbi terület török érdekszférába került; ennek területén 2018 folyamán 12 megfigyelőpontot hoztak létre. Végül egy újabb katonai műveletet 2019 októberében hajtottak végre, amikor pár ezer km²-t szereztek meg az amerikaiak észak-szíriai területekről való kivonulása miatt. A szíriai-török határsáv jelentős [része török fennhatóság](#) alá került.

A török külpolitika militarizálódásában a 2020-as év minden tekintetben új szintet jelentett: az év során négy katonai intervencióban (Szíria, Líbia, Irak és Azerbajdzsán) is részt vettek török haditechnikai és katonai egységek, amivel az ország bebizonyította, hogy a korábbi évek haditechnikai fejlesztései révén egy ütőképes haderővel rendelkezik, s bizonyos területeken, főleg a drónoknál jelentős versenyelőnyrel rendelkezik régiós vetélytársaihoz képest.

Külföldi katonai jelenlét

A török külpolitika változását áttekintve a katonai intervenciók és külhoni katonai jelenlétet illetően négy kategóriát lehet felállítani: 1) észak-ciprusi török bázisok, 2) békefenntartó missziók során létrehozott bázisokon való jelenlét (főleg 1990-es évek közepétől), 3) terrorizmus elleni harc jegyében kialakított bázisok és 4) bilaterális védelmi együttműködések révén létrehozott bázisok. Becslések szerint a 355 ezer fős aktív állományból több mint [50–60 ezer teljesít](#) szolgálatot külföldön, igaz, több mint felük Cipruson.

Észak-Ciprus

Az 1974-es ciprusi intervenció során elfoglalt területeken a török csapatok számos bázist hoztak létre. A török csapatok száma nagyjából 30 ezer főre tehető a szigeten. A kelet-mediterrán földgáz-, illetve ezzel szoros összefüggésben a felségterületi vita az utóbbi években felértékelte a sziget északi részének szerepét. Így 2019-ben [a Geçitkale repülőtér](#) pilóta nélküli repülőgépek használatára alakította át, illetve tervben van egy tengerészeti bázis létrehozása is.

Békefenntartó missziók

Az 1952 óta NATO-tagállam Törökország részt vesz a NATO KFOR békefenntartó haderő koszovói missziójában. A KFOR kötelékében 2023 októberében 27 ország összesen 4 353 katonája [állomásozott Koszovóban](#), amiből 369 török. A török hadseregnek Prizen városában van bázisa, de török katonák a pristinai KFOR hadiszálláson is teljesítenek szolgálatot.

A 2022. februári ukrajnai orosz katonai offenzíva miatt a KFOR létszámát megemelték, az év folyamán és 2023 első felében Észak-Koszovóban zajló szerb-albán összecsapások miatt további csapaterősítésekre került sor. Ankara szintén új küldött új csapatokat 2023 nyarán két hónapra, s 2023 őszén egy évre átvette a KFOR parancsnokságot, [Özkan Ulutaş vezérőrnagy](#). Törökország 2001-től csatlakozott a NATO afganisztáni Nemzetközi Biztonsági Támogató Erő (*International Security Assistance Force*, ISAF) műveletéhez, [melynek két alkalommal](#) is betöltötte az ISAF parancsnokságát (2002. június – 2003. február, valamint 2005. február–augusztus között), majd pedig az Eltökélt Támogatás Műveletben (*Resolute Support Mission*, RSM) küldetbe is bekapcsolódott. Az RSM-ben [600 török katona vett](#) részt. Törökország irányította a Kabuli Oktatási, Segítségnyújtási és Tanácsadási Parancsnokságot, amely a kabuli nemzetközi Hamid Karzai reptérvédelméért és működtetéséért felelt, illetve katonákat küldött az Északi Oktatási és Segítségnyújtási Parancsnokságra és az RSM NATO-főhadiszállására.

Az afganisztáni török jelenlét [stratégiai döntés](#) volt Ankara részéről. A hosszútávú kalkuláció szerint a gazdasági és politikai eszközökkel történő befolyásszerzés – melyet a Pakisztánnal való jó kapcsolatok segítettek – a későbbiekben kedvező pozíciókat biztosított volna a török vállalatoknak. Muszlim államként deklarálta „nem hódítóként” viselkedett az országban. A nagyhatalmi politikai játszmának tudható be, hogy a 2021. júliusi NATO-csúcson Erdoğan bejelentette, hogy az amerikaiak támogatásával hajlandó lenne a Hamid Karzai Reptér védelmét ellátni Magyarországgal és Pakisztánnal közösen. A terv végül a tálibok viharos előretörése miatt megbukott, sőt, augusztus [végén a török csapatokat is kivonták](#) az országból.

Az Ankara számára kiemelt fontosságú balkáni államban, Bosznia-Hercegovinában az [EUFOR Althea](#) misszióhoz Törökország is csatlakozott körülbelül 250–300 katonával. A fentebb említett missziókon kívül Törökország pár fővel vesz részt a libanoni, [Maliban lévő és közép-afrikai ENSZ békefenntartó missziókban](#).

Bilaterális alapon létrehozott bázisok

Az 1990-es évektől kezdve Törökország számos állammal kötött bilaterális szerződéseket, amely állandó katonai jelenlétet tett lehetővé. Az okok különbözőek voltak, de jellemzően a fogadó fél geopolitikai pozíciójának megerősítéséről szólt a bázislétesítés. Jelenleg bilaterális alapon öt országban állomásoznak török csapatok.

Albánia

Törökország a piramisjátékot követő 1997-es albániai zavargások során részt vett az ENSZ Alba missziójában, egyúttal pedig felújította a [Vlorë-ban található](#) Albán Tengerészeti Kadétiskolát, a [Paşa kikötőt](#), cserébe a kikötőben állomásozhatnak hajói. A török források szerint mintegy [20 fő állomásozik](#) Albániában.

Azerbajdzsán

Azerbajdzsán Törökország kiemelt partnereinek egyike, a török közvéleménykutatások szerint az ország legközelebbi barátja; a hasonló nyelv és kultúra, történelmi kapcsolatok miatt a „két ország – egy nép” bevett politikai szlogennek számít mindkét államban. A katonai együttműködés a 2010-es évek elejétől mélyült el, kölcsönös védelmi szerződést írtak alá 2013-tól elkezdődtek a közös hadgyakorlatok. A TSK is nagy számban képzett ki azeri katonákat, s az utóbbi években fellendültek az azeri fegyvervásárlások is. Sajtóértesülések szerint még 2016-ban egy protokollt írt alá a két fél, melynek értelmében a bakui Gizil Sherg laktanyában néhány épületet, illetve a sumgayiti légi bázison egy terminált a török hadsereg rendelkezésére bocsátottak, azonban [ezeket a felek cáfolták](#). Ennek ellenére a sajtóban többször felmerült, hogy [Törökország katonai bázist hoz létre Azerbajdzsánban](#). Az Azerbajdzsán győzelmével végződő, 2020-as 2. hegyi-karabahi háborút illetően is felmerült, hogy [három katonai bázis](#) jött létre. Az azeri kormány azonban [minden esetben tagadta](#), hogy török bázisok lennének az országban, ugyanis az azeri alkotmány tiltja, hogy más államnak katonai bázisa legyen az ország területén. Minden esetre orosz médiaforrások szerint [2021 januárjában körülbelül 600 török](#) tanácsadó és instruktor állomásozott Azerbajdzsánban. Ezzel összhangban a kormányzati kommunikáció ellenére valószínűsíthető, hogy effektíve több száz fő állomásozik az országban. Az egyetlen elismert jelenlétet a 2. karabahi háborút lezáró fegyverszünetet monitorozó orosz-török Megfigyelő Központ jelenti, ahol [60 török katona tartózkodik](#). A 2023 szeptemberében zajló egynapos konfliktus (3. karabahi háború) után a korábban örmény ellenőrzés alatt maradó karabahi területeket is visszafoglalta az azeri hadsereg. Noha egyelőre a központ működik, de egy azeri-örmény békeszerződés és az (egyelőre még) a területen állomásozó orosz csapatok végleges távozása ezt okafogyottá teszi majd.

Katar

A Közel-Keleten Törökország legfontosabb gazdasági és katonai szövetségese Katar. A kicsiny, öbölmenti állam számára kulcsfontosságú volt Szaúd-Arábia ellenében további partnerek keresése, amihez Ankara megbízható szereplőnek bizonyult. Így [2014-ben kezdődött](#) meg a török katonai bázis szervezése a Tarik Bin Ziyad bázis közelében. Noha az 2017-es katari válság idején Szaúd-Arábia és szövetségesei a török csapatok kivonását követelték, ennek Törökország nem tett eleget, szövetségese megerősítése végett bejelentette, hogy 3000 katonát küld Katarba. Becslések szerint a török katonák létszáma [3000–5000 között](#) alakulhat a közel-keleti országban.

Szomália

A megnövekedett geopolitikai ambíciók példája Szomália, ahol 2017 óta Törökország egyik legnagyobb külhoni katonai bázisa működik. A mintegy 400 hektáron elterülő bázis fő célja szomáliai katonák kiképzése. Az Ádeni-öböl közelsége miatt [kedvező stratégiai elhelyezkedése miatt](#) stratégiai jelentőségű, Dél-Mogadisuban található bázison 200 török katona szolgál, s jelenleg 500 szomáliai katonát képez. A bázison további 1500 szomáliai katona állomásozik állandó jelleggel.

Líbia

A 2019 novemberében a Tripoli székhelyű, líbiai Nemzeti Egységkormányral aláírt [együtműködési megállapodás](#) értelmében Törökország felhatalmazást kapott arra, hogy amennyiben partnere segítségét kéri, katonai erővel avatkozzon be a líbiai polgárháborúba. Erre 2020 elején sor is került, amikor megjelentek az első – mintegy pár tucat főre tehető – török csapatok Tripoliban. Ugyan a következő hónapok során több ezer főre emelkedhetett az odaküldött katonák száma, valójában a török haditechnikai eszközök (például drónok) és a több mint tízezer főt kitevő, jellemzően szíriaiakból verbuvált zsoldosereg bevetése változtatta meg a háború menetét.

A török beavatkozásnak köszönhetően sikerült a Tripolit ostromló Líbiai Nemzeti Hadseregbe csapást mérni, majd pedig a [május-júniusi offenzívának köszönhetően](#) egészen Szirtig előre nyomulni, amellyel jelentős mértékben kibővítette a GNA ellenőrzése alatt álló területeket.

Az offenzíva alatt a török légierő az al-Watiya légibázist használta, illetve 2020 augusztusában felmerült, hogy a [miszratoi kikötőben egy katonai kikötőt is létrehozna](#) a török hadihajóknak. Az utóbbi években a viszonylagos líbiai nyugalomnak köszönhetően nagyobb török intervencióra nem került sor, a török haderő hivatalosan a [líbiai haderő kiképzésében](#) vesz részt.

Egyéb tervek

Az afrikai katonai jelenlét erősítése érdekében Ankara tárgyalásokat kezdett a szudáni kormánnyal, s [2017-ben egy 99 éves koncessziós szerződést írtak alá](#) a stratégiai helyen elhelyezkedő Szuakin-szigeten lévő kikötő fejlesztéséről. Mivel a szerződést aláíró Omar al-Basírt 2019-ben megbuktatták, ezért egyelőre a kikötő átalakítása befagyott, azonban spekulációk vannak arról, hogy lehetőség adtán Törökország megvalósítaná a beruházást.

Terrorizmus elleni harc során létrehozott bázisok

Irak

Törökország 1984 óta a PKK-val folyó küzdelme nemcsak a határokon belülre, hanem a szomszédos államok területére irányuló katonai intervenciókban, csapásmérésekben is megnyilvánult. Ennek elsődleges célpontja az 1990-es évek folyamán Irak volt, ahol 1990-es évek elején már [katonai bázisokat is létrehoztak](#), illetve az évtized folyamán több, nagyobb katonai erőt mozgósító offenzívákat is indítottak a PKK kiűzésére a Kandil-hegységéből, amely azonban csak részleges sikereket ért el.

A 2000-es évek második felétől újraindultak a támadások, amelyek pár év szünet után, a PKK-val folytatott békefolyamat végét követően [2015 közepétől még nagyobb erővel kiújultak](#). Az utóbbi években azonban a TSK harcmodort váltott, s a légitámadások (drónok) szélesebb körű és aktívabb felhasználásával komolyabb sikereket ért el a terrorszervezet által ellenőrzött észak-iraki, határmenti területek megtisztítása terén, egyúttal fokozta katonai jelenlétét Irakban. Napjainkra a terrorellenes küzdelem már jellemzően ezen a szintéren, az országhatárokon kívül zajlik.

Az utóbbi években egymást érő műveleteknek köszönhetően több mint [negyven bázis létesült](#) Észak-Irakban, s a török csapatok számát is több ezer főre, akár tízezer főt is meghaladóra szokás tenni. A török csapatok jelenléte folyamatos feszültséget jelent Erbilbe, és főleg Bagdaddal. Utóbbi számos alkalommal tiltakozott a török hadsereg beavatkozásai miatt, amelyek az utóbbi években nemcsak a határ közeli területekre terjedtek ki, hanem az attól messzebb lévő, de a PKK számára fontos bázisként szolgáló Szindzsár régióra is.

Szíria

A 2011 óta tartó szíriai polgárháború számos hatalom számára adott beavatkozási lehetőséget a közel-keleti államba, amely a 2010-es évek közepére, különböző csoportok által birtokolt területek konglomerációjára esett szét. Az ország területén formálódó fegyveres szervezetek egy része Törökország számára is fenyegetést jelentett, így az Iszlám Állam, vagy a PKK-hoz kapcsolódó PYD. Ahogy korábban láttuk, ezekre hivatkozva Ankara számos alkalommal indított offenzívát Szíriába, s vonta északi területeinek egy részét saját ellenőrzése alá. A műveletekre Damaszkusz jóváhagyása nélkül, mi több, ellenkezése ellenére hajtotta végre az [ENSZ alapokmányának önvédelemre](#) vonatkozó, 51-es cikkére hivatkozva.

Az Észak-Szíriában állomásozó török katonák létszámáról sem állnak rendelkezésre pontos adatok, a csapatok létszámát mintegy pár ezer főre lehet tenni, akiket több tízezer, jellemzően szíriai zsoldos egészít ki, akiket a Szíriai Nemzeti Hadsereg néven jegyeznek. Ugyanakkor a katonai jelenléte ellenére az elfoglalt területek pacifikálása nem fejeződött be, s továbbra is rendszeresen a terrortámadások a török katonák vagy a velük szövetséges csapatok ellen. Mivel a PYD továbbra is jelentős területeket tart ellenőrzése alatt a török határ mentén, Ankara számos [alkalommal jelezte](#), különösen 2022 folyamán, hogy kész újabb offenzívát indítani egy 30 km mély ún. biztonsági zóna létrehozása érdekében.

Szíria nyugatabbi részén, Idlib tartományban a török kormány még 2017 végétől az asztanai folyamat keretében hozott létre 12 katonai megfigyelőállást. Ezek célja a terület kontrollja és a tartományban lévő dzsihadista elemek orosz és szír kormányerők elleni támadásainak megakadályozása lett volna, azonban ezek a törekvések kudarcot vallottak. Emiatt 2018-ban és 2019-ben offenzívák indultak iráni és orosz támogatással a kormányerők részéről. Ezt végül 2020 elején a Tavasz pajzsa hadművelettel sikerült megakadályoznia a TSK-nak, s kiharcolnia a március 5-i fegyverszünetet, amelyet napjainkig megmaradt, noha összecsapásokra továbbra is sor kerül. Azóta a megfigyelőpontok száma és elhelyezkedése is változott: a kormányerők által elfoglalt területekről, a körülzárt [török csapatokat visszavonták](#), de így is mintegy 10–15 ezer török katona állomásozik a tartományban.

Összegzés

Törökország külpolitikája az elmúlt évtizedekben jelentős változáson ment keresztül, aminek egyik kísérő jelensége volt a katonai missziókban való aktív részvétel, a külhoni katonai jelenlét megerősödése, bázisok létesítése és katonai műveletek végrehajtása

az országgal szomszédos régiókban. Különösen az utóbbi években, főleg 2016–2020 folyamán demonstrált katonai aktivitás sugallta azt, hogy a török külpolitika „militarizálódott”.

Ezt a katonai aktivizmus azonban nem pusztán az ambiciózus kormányzattól függött, hanem az ország szomszédságában zajló háborúk, bizonytalanságok, geopolitikai küzdelmek folyamatos változó viszonyaitól, amelyek beavatkozási lehetőséget teremtettek – sok más állam mellett – Törökország számára is. Ennek köszönhetően napjainkra a török csapatok állomásoznak NATO- és EU-missziók keretében Koszovóban és Boszniában, Albániában pedig az ország egy kikötő esetében használati jogokkal rendelkezik. A terrorizmus elleni háború jegyében nagyszámú török csapat állomásozik Észak-Szíriában és Észak-Irakban, egyúttal a szíriai háború eredményeképp több tízezer fős, jellemzően szíriaiakból álló kiegészítő csapatokat is sikerült szervezni, akik bevetettek más, török érdekeltségű katonai konfliktusban is.

Az ország geopolitikai akciórádiuszának növekedését jól mutatja a bilaterális alapon létesített katonai bázisok sora; a Katarban, Szomáliában és Líbiában állomásozó csapatok ennek a folyamatnak az állomásai. Napjainkra Törökország jelentős mértékben növelte katonai jelenlétét a szomszédos, illetve partneri viszonyban álló országok egy részében, miáltal a Közel-Kelet és Délkelet-Európa katonailag még befolyásosabb középhatalmává vált.

MKI ELEMZÉS

A Magyar Külügyi Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

© A Magyar Külügyi Intézet, 2023.

Szerző:

EGERESI ZOLTÁN

Lektorálta:

BARANYI TAMÁS PÉTER

Nyelvi lektor: T-Kontakt Kft. | Tördelés: Lévárt Tamás

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Magyar Külügyi Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

ISSN 2063-9244

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2023.53>

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

